

Kék-arany ragyogások

Molnár László festményeiről

LÓSKA LAJOS

B32 Galéria, 2019. IX. 18. – X. 11.

Molnár László legújabb képeivel ismerkedhet a látogató ősszel a B32 Galériában. Mielőtt a festőnek zömmel az elmúlt három évben készült, elsősorban a fényre és színre építő nonfiguratív vásznairól szólnék, időzzünk a tiszteletet parancsoló, ötven esztendő megvaladó pálya néhány meghatározó állomásánál. A művész az 1960-as évek első felében a Zuglói körből indult. A társulás a nevét onnan kapta, hogy az akkor főiskolás fiatalok egy csoportja nem tartotta megfelelőnek az intézmény realista-posztimpreszionista oktatási módszerét, és ezt ellensúlyozandó, Molnár Sándor vezetésével kvázi önképzésbe kezdett a festő zuglói lakásán. Megismerkedtek az akkor tiltott modern irányzatokkal, többek között a Párizsi Iskola organikus absztrakt festőinek – Jean Bazaine,

Alfred Manessier, Maurice Estève – munkásságával. Felvették a kapcsolatot Hamvas Bélával, és a volt Európai Iskola képviselőivel, Gyarmathy Tihamérral, Korniss Dezsővel, Veszelszky Bélával, Martyn Ferencsel is.

A L'École de Paris művészeitől ihletett organikus nonfiguratív stílus mindenekelőtt Hortobágyi Endre, Molnár Sándor és Molnár László pikturájára hatott a múlt század 60-as éveiben.

Molnár László e látványalapú, korai absztrakt korszakának meghatározó darabjai többek között

a sárga-piros színű, tépett leveleket idéző formákból felépülő *Téli táj* (1966)

vagy a *Sárkányölő Szent György* című (1967)

kompozíció. Ez utóbbi örvénylő motívumaira a

futuristák mozgást dicsőítő kifejezőmódja is hatott.

Később, a 70-es évek közepén készített néhány szerkezetes-expresszív figurális képet is (*Akt*, 1974, *Önportré*, 1975).

A következő évtized második felétől viszont a vallási tematika foglalkoztatta (*Golgota I–IX.*, 1986–87, *Égő csipkebokor*, 1997–98).

Ezzel párhuzamosan az 1990-es évek elején megfestette a Hamvas-írásoktól ösztönzött *Archai*-sorozatát, majd visszatért a szakrális témához. 2001 és 2008 között elkészítette a torinói lepel ihlette mozgalmas, huszonnyolc darabos *Lepel* című szériáját, amit a Budapest Galéria hajdanvolt Szabadsajtó

úti kiállítótermében mutattak be 2008-ban. Mint ahogy a katalógusában írja, „A lepel léte üzenet. Akarva, akaratlanul a kérdések és kérdőjelek sorát teszi fel. Jézus leple beborítja ezt a világot, és az emberi szenvedés drámája azon átvérzik.” Molnár e hullámzó, valós alakzatokból

lepel ihlette mozgalmas, huszonnyolc darabos *Lepel* című szériáját, amit a Budapest Galéria hajdanvolt Szabadsajtó

úti kiállítótermében mutattak be 2008-ban. Mint ahogy a katalógusában írja, „A lepel léte üzenet. Akarva, akaratlanul a kérdések és kérdőjelek sorát teszi fel. Jézus leple beborítja ezt a világot, és az emberi szenvedés drámája azon átvérzik.” Molnár e hullámzó, valós alakzatokból

lepel ihlette mozgalmas, huszonnyolc darabos *Lepel* című szériáját, amit a Budapest Galéria hajdanvolt Szabadsajtó

úti kiállítótermében mutattak be 2008-ban. Mint ahogy a katalógusában írja, „A lepel léte üzenet. Akarva, akaratlanul a kérdések és kérdőjelek sorát teszi fel. Jézus leple beborítja ezt a világot, és az emberi szenvedés drámája azon átvérzik.” Molnár e hullámzó, valós alakzatokból

fotó: Berényi Zsuzsa

MOLNÁR LÁSZLÓ: *Vörös-kék*, 2018,

olaj, vászon, 150×100 cm, HUNGART © 2019

fotó: Berényi Zsuzsa

MOLNÁR LÁSZLÓ: *Belső táj*, 2019,

olaj, vászon, 150×110 cm, HUNGART © 2019

absztrahált, sokszor plasztikus, gyúrt felületű munkáin a drapéria mozgalmos, egyszerre elfedő és sejtető tulajdonságait emeli ki (*Barokk lepel*, 2003). Meg kell említenem a 2011-ben, a Csepel Galériában rendezett több mint harmincöt esztendő termését felvonultató retrospektív tárlatát, melyen ott voltak az új évezred első évtizedében született, az organikus nonfiguratív formákat ragyogó kristályokká szublimáló kompozíciói is (*Fénykristály*, 2007).

A *Fény, szín, tér* című kiállítás anyagát nézve azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a festő a legelvontabb képeit gyűjtötte egybe. A bemutató az elmúlt két-három esztendő termésével indul, ám zömében az idén készült vásznak vannak jelen. Néhány héttel ezelőtt nála jártam, és a művei mibenlétéről faggattam. Kérdésekre annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a művészet szakrális tevékenység, és fő célja a teljesség megragadása. Legújabb munkáinak minden eleme éteri, transzcendens egységet alkot, szemben a korábbiakkal, amelyek még megidéznek bizonyos látványelemeket. A valós és transzcendens kettőssége tetten érhető ugyan rajtuk, de legfőbb jellemzőjük a világot átható fény megjelenítése.

fotó: Bereznyik Zsuzsa

MOLNÁR LÁSZLÓ: *Hommage à Vincent*, 2017, olaj, vászon, 120×100 cm, HUNGART © 2019

A fény, amely a káosz sötétsége után beragyogja a világmindenséget, az Isten, a szellem jelképe. A világosságot, amelynek ellentéte a sötétség, a különböző kultúrákban általában a nap jelképezi. A zsidó-keresztény kultúrkör azonban a világosságot nem a nap fényeként értelmezi, s ennek magyarázata a Bibliában gyökeredzik. A teremtő ugyanis első cselekedetként a világosságot elválasztotta sötétségtől, a nap és a hold csak később került az égboltra. A keresztény ikonográfiában ennek ellenére már a 4. századtól stilizált napsugarakként ábrázolják a szentek glóriáit a festők. A szakralitás a szláv miszticizmus, a nonfiguratív kifejezőmód 20. század eleji megteremtőinek, Kazimir Malevicsnek és Vaszilij Kandinszkijnek a festészetében is meghatározó szerepet játszik. Természetesen a kortárs magyar művészetben is találunk a fényfestészetre példákat. A világosság, az abszolútum keresése jellemzi például Tóth Menyhért fehér periódusát, de ugyancsak a szakralitás inspirálta a Molnár generációjához tartozó Türk Péter művészetének utolsó

etapját. Fontos hangsúlyozni, hogy Molnár Lászlónál – szemben a tárgyakat a színeikért és nem önmagukért megfestő, a fényábrázolás mibenlétét tudományos módszerekkel magyarázó impresszionistákkal – a fény a szakralitás része.

Nézzük meg tehát, hogyan jelentkezik a fénykultusz a legújabb vásznain. A *Ragyogás* (2015) című kompozíció kék-sárga koloritja a levegő és a fény villódzásának lenyomata. A *Belső táj* (2019) töredezett formái, a zöldeskék alapon megjelenő rózsaszín foltok egy virágzó fa képzetét is felkelthetik. A keményebb, hangsúlyosabb *Vörös-kék* (2018) című művén a képszélnél megjelenő erős kék színfolt kibukkan a fölötté lévő, felhasadó vörös tér alól. A *Hommage à Vincent* (2017) a fényt előszeretettel festő Van Gogh képein megjelenő aranysárga napot idézi meg.

Nem véletlenül hívják segítségül a nonfiguratív festményekről értekező kritikusok a zenét a művek bemutatásánál. Kállai Ernőről ismerjük azt az anekdotát, hogy amikor megkérdezték tőle, mit is ábrázol egy nonfiguratív kép, azt válaszolta, hogy mindjárt elfütyüli. Molnár László absztrakt művei is valahogy így működnek: nem a látványt jelenítik meg, hanem színharmóniájukkal, formáikkal, ritmusukkal keltenek gondolatokat, érzéseket.